

Datum: 11. 3. 2008

Zadeva: Poudarki razprave

V okviru prispevkov in razprave je bilo kot odgovor na zastavljena vprašanja izpostavljeno predvsem:

1. V sektorju reje krav molznic zaznavamo trend upada števila rejcev, povečevanju povprečne velikosti črede, rasti mlečnosti in izboljševanju kakovosti mleka. Kljub rasti je mlečnost še vedno nižja kot v povprečju držav EU; v letu 2006 je bila za 12 % nižja kot v EU 27 in za 18 % nižja kot v EU 15. V Sloveniji je struktura mlečnih kmetij sorazmerno neugodna, saj do 80.000 kg mleka letno oddaja 80% kmetij, na območjih z omejenimi dejavniki pa se proizvede 62 % vsega mleka. Pričakovani učinki reforme bodo zato brez ustreznih izravnalnih ukrepov lahko negativni.

V mlečno predelovalni industriji se v tem obdobju odvija izraziti proces koncentracije ter lastniške konsolidacije. Podjetja so razmeroma veliko investirala v posodobitev tehnologije, kljub temu pa je neto ekonomski izid v panogi v zadnjih letih negativen.

Sektor prodaje na drobno je v Sloveniji v zadnjem desetletju izkazal izrazito prestrukturiranje z rastjo stopnje koncentracije na trgu, kar se odraža tudi v odnosih do dobaviteljev. Ti se pri poslovanju soočajo s pritiski trgovskih družb v oblikah, ki poslabšujejo poslovanje družb.

2. Spremenjene globalne ekonomske razmere v največji meri vplivajo na to, da je obstoj mlečnih kvot v prihodnjem obdobju pod velikim vprašajem. Zato ukinitve mlečnih kvot terja sprejem ukrepov, ki bodo v novih tržnih razmerah omogočili prirajo mleka tudi na gorsko hribovskih območjih in obstoj oziroma prestrukturiranje malih mlečnih kmetij, kjer ni druge alternative kmetovanja oziroma primerne gospodarske rabe naravnih danosti in zagotavljanja kulturne krajine.
3. V razpravi je bilo poudarjeno s strani dr. Erjavca, da bo odprava mlečnih kvot pospešeno vplivala na prestrukturiranje mlečne panoge, povečanje črede in mlečnosti pri učinkovitih in razvojno sposobnih rejcih. Odprava kvot bo negativno vplivala predvsem na manj učinkovite mlekarne, z proizvodnjo bodo prenehali manjši in neučinkoviti rejci.
4. Nekatere nevladne organizacije (Sindikar kmetov, GPZ) so na forumu predlagale podaljšanje mlečnih kvot po letu 2014/2015, predvsem zaradi bojazni zmanjšanja ekonomskega položaja kmetov, opuščanja priraje mleka in selitve proizvodnje mleka v ravnino.
5. Na forumu je bilo izpostavljeno, da je potrebno pripraviti slovensko študijo o vplivu ukinitve kvot na prirajo mleka, predelavo mleka, prodajo mleka in izdelkov ter samooskrbo.
6. Predstavnik Komisije je v svojem referatu poudaril, da je v obdobju do ukinitve mlečnih kvot, najprimernejše postopno povečevanje mlečnih kvot (1% ali 2%) . Do leta 2015 bi se dobava mlekarne povišala za cca. 5% ob znižanju cene mleka za cca. 10%. Postopnost ukinitve zmanjša

možnost hitrih sprememb, ker bi se padec cen in dvig proizvodnje izvajala enakomerno. To omogočilo postopno prilagajanje kmetijskih gospodarstev in mlekarn k novim razmeram.

7. Možni ukrepi, ki bi lahko ublažili negativen vpliv spremenjenih razmer v sektorju mleka so: naložbe za prestrukturiranje mlekarn, zniževanje stroškov zbiranja mleka na ekonomsko manj zanimivih lokacijah (financiranje mlečnih prog), naložbe za prestrukturiranja v prireji v okviru SKP, na področju izvajanja strokovnih nalog pa je posebno pozornost potrebni nameniti ukrepom za izboljšanje tehnologije reje in hitrejšemu selekcijskem napredku.
8. Spremenjene razmere bodo vplivale tako na prirejo mleka, kot tudi na mlekarno. Oboji se bodo znašli v ostrih pogojih konkurenčnosti in globalnih vplivov, zato je nujna trdna vertikalna povezanost, vendar bo potrebno za to poenotiti poglede in pričakovanja ter na vseh ravneh strateško delovati v tej smeri. Če se razmere v slovenski mlečni verigi ne stabilizirajo je zaradi pričakovanih sprememb v ekonomskem okolju moč pričakovati neželene posledice v vseh členih.
9. Cene mleka za proizvajalce so v RS v primerjavi z drugimi državami članicami na relativno nizkem nivoju. Za pričakovati pa je, da bo možno doseči višje cene ob gospodarsko močni živilskopredelovalni industriji.

Branko Ravnik
Generalni direktor